

**GRAŽŪS
DAIKTAI**

**JANELLE
BROWN**

Iš anglų kalbos vertė
Renata Mailaitė

Sofoklis

VILNIUS, 2022

Gregui

Net jei nebūtum man patikęs, tavo sutikęs vis tiek būčiau pakeitęs požiūrį, nes sutikęs gyvai iškart supranti, kad tai – žmogus, o ne karikatūriška tam tikras idėjas ikūnijanti figūra. Iš dalies dėl to nelabai daug bendrauju su literatūros pasaulio žmonėmis – žinau iš patirties, kad sutikęs gyvai ir pasišnekučiaęs su žmogumi jau niekada jo atžvilgiu nebegalėsiu būti intelektualiai brutalus, net jausdamas, kad to reikėtų.

– IŠ GEORGE'Ų ORWELLO LAIŠKO STEPHENUI SPENDERIUI,
1938 M. BALANDŽIO 15 D.

Prologas

SAKOMA, KAD TAHOU EŽERE nuskendę kūnai į paviršių nebeiškyla. Žema vandens temperatūra ir išpūdingas ežero dydis neleidžia bakterijoms daugintis. Tai, kas kadaise buvo žmogus, užuot suiręs, lieka dreifuoti amžinoje skastykloje ežero dugne – tik dar viena organinė medžiaga, prisijungianti prie neištyrinėtuose Tahou gyliuose klestinčio paslaptingo žvėryno.

Mirties akivaizdoje visi lygūs.

Tahou ežeras yra maždaug keturių šimtų metrų gylio ir dviejų milijonų metrų amžiaus. Vietiniai mėgsta jam priskirti įvairių titulų: jų ežeras vienas giliausių Amerikoje, jis tyriausias, mėlyniausias, šalčiausias, seniausias. Kas iš tiesų slypi ežero dugne, nežino niekas, bet visi įsitikinę, kad tai kažkas tamsaus ir mįslingo.

Esama legendų apie į Lochneso pabaisą Nesę panašų padarą Tahou Tesę – jomis niekas rimtai netiki, bet marškinėlių su Tese parduodama daug. Tačiau giliems vandenims skirtomis kameros mis daugiau nei keturių šimtų metrų gylyje buvo užfiksuota paslaptinių žuvų: blyškių, panašių į ryklius, evoliucionavusių taip, kad išvertę stingdančią temperatūrą, – jų venomis kraujas vos vos juda. Šie gyviai veikiausiai tokie seni kaip ir pats ežeras.

Esama ir kitokių istorijų: pasakojimų apie tai, kaip ežerą tarsi atliekų aikštelę naudojo mafija tais laikais, kai kontroliavo Nevados kazino. Kalbama apie aukso karštinės laikų geležinkelio baronus, kurie ežerą laikė masine kapaviete kinų migrantams darbininkams, kai šiuos nuvarydavo iki mirties statant bėgius per Siera Nevados kalnus. Taip pat yra istorijų apie kerštingas žmonas,

nešvarios sąžinės policininkus ir žmogžudysčių pėdsakus, vedančius iki pat ežero kranto, o tuomet atšalančius. Vaikai prieš miegą vieni kitiems pasakoja apie amžinoje nežinioje ežero dugne pūpsančius lavonus atmerktomis akimis ir besidraikančiais plaukais.

Virš ežero paviršiaus ramiai sninga. Po juo lėtai skęsta kūnas negyvo akimis, pakeltomis į tolstančią šviesą, kol pasiekia tamsą ir visiškai išnyksta.

Nina

1.

NAKTINIS KLUBAS YRA šventykla, skirta malonumams šlovinti. Tarp šių sienų niekas neteisias: čia nerasi populistų, protestuotojų ar kitų niurzgų, kurie iš principo gadintų nuotaiką. (Nuo to sergsti aksominės virvės prie įėjimo.) Užtat čia išvysi merginų, apsitaisiusių kailiais ir garsių dizainerių šilkais, besikedenančių plunksnas lyg egzotiniai paukščiai, taip pat ir vyrų su deimantais ant dantų. Čia iš tūkstančius kainuojančios degtinės butelių veržiasi fejerverkai. Čia yra marmuro ir žalvario, nupoliruoto tiek, kad spindėtų lyg auksas.

Didžėjus atsuka daugiau žemų garsų ir šokanti minia suošia. Visi kelia telefonus į viršų, maivosi ir fotografuojasi – jei čia šventykla, tai socialiniai tinklai yra jų šventraščiai, o šie mažyčiai ekranėliai – priemonė, padedanti save dievinti.

Štai jie – tas vienas procentas. Jauni ir pertekę turtų. Nuo kūdikystės milijardieriai, milijonus vartantys jaunuoliai, gimę šiame tūkstantmetyje, prašmatnuoliai, nuomonių formuotojai. Jie turi viską ir nori, kad pasaulis tai žinotų. „Gražūs daiktai, tiek daug gražių daiktų pasaulyje, ir mes turim juos visus, – sako kiekviena jų instagramo nuotrauka. – Geisk tokio gyvenimo, nes tai geriausias gyvenimas, koks tik gali būti, juk mes išties #palaiminti.“

Vidury visa to sukasi moteris. Ji šoka nesivaržydama, ją grybštelinčios šviesos mirguliuoja ant odos. Jos veidas drėgnas nuo vos pastebimos prakaito miglos, žvilgantys tamsūs plaukai plakasi aplink veidą, kai ji sukiojasi pagal monotonišką ritmą. Padavėjos, su gėrimais judėdamos link išskirtinių svečių staliukų, turi aplink

ją manevruoti, nes liepsnojančios kokteiliai padėkluose lengvai galėtų padegti jai plaukus. Dar viena Los Andželo vakarėlių mergina, tik norinti gerai praleisti laiką.

Tačiau atidžiau pasižiūrėjus matyti, kad jos primerktos akys – skaidrios ir budrios, kažką intensyviai seka. Ji stebi vieną konkretų žmogų – vyrą prie staliuko už poros metrų.

Jis girtas. Prie atokaus staliuko drybso su grupe vaikinų: žele sutepti plaukai, odinės striukės, „Gucci“ saulės akiniai vidury nakties – kiek per dvidešimties metų jaunuoliai, perrėkiantys muziką savo laužyta anglų kalba ir gašliai nužiūrinėjantys pro šalį judančias moteris. Retkarčiais vyrukas pasilenkia sutraukti kokaino takelio, vos nekliudydamas tuščių taurių, kuriomis nukrautas visas staliukas. Užgrojus Jay-Z dainai jis užsiropščia aukščiau ir ima purtyti didžiulį butelį šampano – retą didelės talpos „Cristal“, – o tada purškia jį miniai ant galvų. Merginos spygčioja, kol penkiasdešimties tūkstančių dolerių vertės burbuliukai niokoja jų sukneles ir varva ant grindų, ant kurių jos su savo aukštakulniais ima slidinėti. Vyrukas taip kvatoja, kad vos nenuvirsta.

Padavėja attempia dar vieną butelį šampano ir kol jį deda ant staliuko, vyrukas pakiša ranką tiesiai jai po sijonu, tarsi būtų ją įsigijęs kartu su buteliu. Padavėja išbąla, bijo jį atstumti ir taip prarasti tikėtinus visai neblogus arbatpinigius – mažų mažiausiai jos mėnesio buto nuomos sumą. Besiblaškantys jos žvilgsnis sutinka už poros metrų tebešokančios tamsiaplaukės akis. Ir tuomet ši imasi veikti.

Šokdama priartėja prie vyro ir – ak! – susvyravusi krinta tiesiai ant jo, atskirdama jo ranką nuo padavėjos tarpkojo. Šioji dėkinga sprunka. Vyras rusiškai nusikeikia, bet staiga akys nukrypsta ir įvertina netikėtai į jo glėbį nukritusį lobį. O moteris graži – kaip ir visos kitos čia, kitaip apsaugininkas jų paprasčiausiai neįleistų, – tamsių bruožų ir liekna, galbūt ispanų ar Lotynų Amerikos gymio. Ne pati seksualiausia šiame klube, ne labiausiai pastebima, bet puikiai apsirengusi, įžūlokai trumpu sijonu. Ji nė nemirkteli, kai jis staiga atkreipia į ją dėmesį, ir visiškai nereaguoja į savininkiškai ant šlaunies padėtą jo ranką ar karštą kvėpavimą prie ausies.

Ji lieka sėdėti su juo ir jo draugais, leidžia jam pildyti jos šampano taurę, lėtai nuolatos gurkšnoja, kol jis susipila dar pustuzinį gėrimų. Moterys prieina ir nueina nuo staliuko, o ji lieka. Šypsodamasi ir flirtuodama, laukdama akimirkos, kai visų vyrų dėmesys susitelkia į ką tik atvykusią krepšinio žvaigždę vos už kelių staliukų... Tuomet ji tyliai ir mikliai supila mažo skaidraus buteliuko turinį į vyruko gėrimą.

Praeina kelios minutės, kol jis gėrimą pabaigia. Vyrukas atsisutimia nuo staliuko, bandydamas išsitiesti. Tuomet ji pasilenkia ir pabučiuoja jį, užsimerkdama, kad nuslopintų kylantį pasidygėjimą, kai jo liežuvis – storas ir šiurkštus – rangosi po jos burną. Jo draugeliai spokso ir rusiškai laido nešvankybes. Kai nebegali daugiau išverti, ji atsitraukia ir kažką sušnabžda jam į ausį, tada atsistoja, nekantriai tempdama jo ranką. Po kelių minučių jie palieka klubą ir sulaukia, kol patarnautojas privairuoja jo banano geltonumo bugatį.

Tačiau dabar vyrukas jaučiasi keistai, lyg tuoj susmuktų, tai šampanas arba kokainas, jis nežino, kuris tiksliai, bet jaučia, kad negali pasipriešinti, kai moteris ištraukia raktelius jam iš delno ir pati įsitaiso prie vairo. Prieš prarasdamas nuovoką keleivio sėdynėje, dar sugeba padiktuoti jai adresą Holivudo kalvose.

Ji atsakingai vairuoja bugatį Vakarų Holivudo gatvėmis, pro švytinčius reklaminius standus, giriančius saulės akinius ar veršiukų odos rankines, pro pastatus su penkiolikos metrų aukščio plakatais apie „Emmy“ nominuotą televizijos serialą. Ji pasuka į ramesnius keliukus, vedančius į Malholandą, visą laiką įsitempusi. Vyras šalia jos knarkia ir irzliai kasosi tarpukojį. Kai jie pagaliau pasiekia namų vartus, ji žnybteli jam į skruostą, išbudina, kad išgautų vartų kodą.

Atsiverdami vartai atskleidžia modernistinį monstrą visiškai stiklinėmis sienomis – virš miesto kabantį perregimą nežmoniško dydžio paukščio narvelį.

Šiek tiek užtrunka įtikinti vyruką ropštis iš sėdynės ir tenka gerokai jį prilaikyti, kad pats nueitų iki durų. Ji pamato vaizdo stebėjimo kamerą ir pasitraukia iš jos aprėpiamos zonos, tada įsidėmi

skaičius, kuriuos vyrukas suspaudo durų spynos skydelyje. Durims atsidarius, porelę pasitinka kvykčiojanti signalizacija. Vyrukas sugrabalioja kodą klaviatūroje, moteris įdėmiai viską stebi.

Viduje namas šaltas lyg muziejus ir bene toks pat svetingas. Interjero dizaineris aiškiai gavo nurodymą „kuo daugiau, tuo geriau“ ir tiesiog visą „Sotheby’s“ katalogo turinį perkėlė tiesiai į šiuos kambarius. Viskas pagaminta iš odos, aukso ir stiklo, beveik automobilio dydžio baldai išdėstyti po krištolo sietynais, meno kūriniais apkarstyta kiekviena siena. Moters aukštakulniai kaukši marmurinėmis grindimis, nublizgintomis iki veidrodinio žvilgesio. Pro langus pulsuoja Los Andželo šviesos: paprastų žmonių gyvenimas it ant delno šiam vyrukui, saugiai įsitaisiusiam padangėse viršum jų.

Jis knapsi ir vėl keliauja į sapnų karalystę, moteris beveik tempte tempia jį per didžiulį urvą primenančius namus, ieškodama miegamojo. Pakilusi laiptais jį randa – šaltą mauzoliejų su ant grindų patiestais zeburų kailiais, iš šinšilų kailiukų pasiūtomis pagalvėmis, su vaizdu į apšviestą baseiną, kuris naktį atrodo lyg švyturys ateiviams. Ji nukreipia jį į lovą, spėja nustumti ant susiraukšlėjusių paklodžių ir po kelių sekundžių vyrukas apsvemia. Ji atšoka, kad tas neaptaškytų jai aukštakulnių, ir šaltai jį prižiūri.

Kai jis vėl užmiega, moteris nutykina į vonią ir smarkiai dantų pasta nusišveičia liežuvį – niekaip negali atsikratyti jo skonio burnoje. Ji nusipurto, atidžiai tyrinėja save veidrodyje, giliai pakvėpuoja.

Grįžusi į kambarį, patyliukais apeina vėmalų balą ir atsargiai pabaksnoja vyruką. Nereaguoja. Guli priešlapinę lovą.

Štai tada prasideda jos tikrasis darbas. Pirmiausia garderobo kambarys ir jo japoniškų džinsų bei riboto leidimo sportbačių kolekcija nuo grindų iki lubų, galybė šilkinųjų visų vaivorykštės spalvų marškinių, subtilūs išskirtinio audinio kostiumai vis dar originaliuose ateljė maišuose. Moteris prisėlina prie stiklinio ekspozicinio stalelio kambario viduryje, čia po gaubtu žiba eilė deimantais inkrustuotų rankinių laikrodžių. Iš rankinės ji išsitraukia telefoną ir nufotografuoja.

Iš drabužinės grįžta į svetainę, kruopščiai įsidėmėdama viską pakeliui: baldus, paveikslus, kolekcinčius meno kūrinius. Dėmesį patraukia staliukas, nukrautas nuotraukomis sidabro rėmeliais, vieną jų smalsaudama pakelia patyrimėti. Nuotraukoje vyrukas stovi per pečius apkabinęs daug vyresnį vyrą, to rausvos drėgnos lūpos surauktos, oda akivaizdžiai sutraukta po smakru. Vyresnysis vyras atrodo lyg pasipūtęs pramonės titanas, o jis būtent toks ir yra: Michailas Petrovas, rusas, trąšų oligarchas ir kartkartėmis dabartinio diktatoriaus padėjėjas. Apsvaigęs vyrukas kitame kambaryje – jo sūnus Aleksejus, arba Aleksas, taip jį vadina draugai, turtingų rusų vaikai, su kuriais jis bičiuliaujasi visame pasaulyje. Šis dvaras pilnas meno ir antikvarinių daiktų – tai laiko patikrintas būdas išplauti *ne tokius švarius* pinigus.

Moteris apeina namą, pasižymi daiktus, kuriuos atpažįsta iš Aleksejaus nuotraukų socialiniuose tinkluose. Štai pora septintojo dešimtmečio „Gio Ponti“ krėslų, vėrtų greičiausiai trisdešimt penkių tūkstančių dolerių, ir raudonmedžio „Ruhlmann“ valgomąjo komplektas, tikrai vertas šešiaženklės sumos. Mažas vintažinis itališkas staliukas prie sofos atsiėjo kokių šešiasdešimt du tūkstančius dolerių – tai ji žino tiksliai, nes patikrino iškart pastebėjusi jį Alekso instagrame (nuotraukoje jis buvo nukrautas „Roberto Cavalli“ pirkinų krepšiais ir pažymėtas grotazyme #rimtasapsipirkimas). Aleksejus, kaip ir jo draugai, kaip ir visi kiti žmonės klube, kaip kiekviena privilegijuota atžala nuo trylikos iki trisdešimt trejų, kiekvieną savo žingsnį dokumentuoja internete – o ji stebėjo išties atidžiai.

Ji apsisuka, susižymi vertybes, klausosi, ką kambarys jai pasakoja. Per daugybę metų išmoko, kad namai turi savo charakterį, emocinę paletę, kurią tylią akimirką galima išvelgti: kaip juose viskas sukruta ir nurimsta, caksi ir girgžda, aidai ir išduoda paslaptis. Tyroje tyloje šis namas kalba apie gyvenimo jame šaltumą. Tai namas, visiškai abejingas kančiai, namas, kuriame svarbu tik prabanga ir blizgesys, tik paviršius. Tai namas, kuris visai tuščias, net jeigu ir yra prigrūstas daiktų.

Moteris užtrunka ilgiau, nei turėtų, bandydama pasigėrėti visais nuostabiais kūriniiais, kuriuos Aleksejus turi, įsidėmi Chris-

topherio Woolo, Brice'o Mardeno, Elizabeth Peyton paveikslus. Ji užsibūna prie Richardo Prince'o kūrinio, jame medicinos sesuo dėvi kruviną chirurginę kaukę, o iš už nugaros ją grabalioja miglota figūra. Moters tamsios akys akylai žvelgia iš rėmo, tarsi bandydamos laimėti laiko.

O jos laikas irgi baigiasi, jau beveik trečia valanda nakties. Paskutinį kartą pereina kambarius, žvilgteli į kampus ir ieško išdavikiško vaizdo stebėjimo kamerų lempučių blyksėjimo, bet nieko neranda: tokiam vakarėlių liūtui kaip Aleksejus būtų pernelyg pavojinga fiksuoti savo nuodėmes. Galiausiai, nešdamasi aukštakulnius rankoje, ji nepastebėta ištykina iš namo, basa pasuka Malholando keliu ir išsikviečia taksi. Adrenalinas slūgsta ir dabar ją apima nuovargis.

Taksi važiuoja į rytinę miesto dalį, ten namai nesislepia už vartų, aplink juos vietoj kruopščiai išpuoselėtos vejos žaliuoja piktžolės. Ji beveik miega, kai taksi sustoja prie bugenvilijomis apaugusio vienaaukščio namo Eko Parko kvartale.

Namas tamsus ir tylus. Ji persirengia ir susirango lovoje, per daug pavargusi, kad nusiplautų odą padengusį prakaitą ir dūmų dvelksmą.

Ten jos jau laukia pusnuogis į patalus susivyniojęs vyras. Jis nubunda tą pat akimirką, kai ji lipa į lovą. Pasiremia ant alkūnės ir tamsoje tiriama į ją žvelgia.

– Mačiau, kaip jį bučiavai. Ar turėčiau nerimauti? – jis kalba su lengvu akcentu, apsimiegojęs.

Ji vis dar jaučia kito vyro skonį burnoje.

– O Dieve, tikrai ne.

Jis persisveria per ją ir įjungia šviesą, kad galėtų geriau įsižiūrėti. Greitai perbėga akimis jos veidą, ieškodamas dar neišryškėjusių mėlynių.

– Privertei mane jaudintis. Tie rusai – ne juokas.

Ji markstosi šviesoje, kol mylimasis švelniai glosto jai skruostą.

– Man viskas gerai, – atsako, ir pagaliau visa apsimestinė drąsa išgaruoja. Ji ima drebėti, iš streso (bet taip pat, žinoma, ir nuo svai-gaus kvaitulio) visas kūnas tiesiog tirta. – Aš parvežiau jį namo jo bugačiu. Laklanai, aš buvau tame name. Viską turiu.

Laklano veidas nušvinta.

– Puikiai sužaista! Protingoji mano mažutė. – Jis prisitraukia moterį ir stipriai pabučiuoja, neskustu veidu braižydamas jos smakrą, bandydamas rankas sukisti po pizaminiais marškiniais.

Ji atsako tuo pačiu ir švelniai perbraukia glotnia jo nugaros oda aukštyn, delnais jUSDama, kaip jo raumenys susitraukinėja. Leisdama sau panirti į tą prieblandos būseną tarp susijaudinimo ir išsekimo, lyg į sąmoningą sapną, kuriame praeitis, dabartis ir ateitis susilieja į belaikę miglą, ji galvoja apie stiklinį namą Malholande. Galvoja apie Richardo Prince'o paveikslą, apie žemyn į šaltus kambarius žvelgiančią kruviną slaugę, tylią nakties sergėtoją.

Įkalintą stikliniame kalėjime ir laukiančią.

O kaip Aleksejus? Ryte jis nubus išdžiūvusioje savo šlapimo baloje ir norės, kad galėtų kaip nors atskirti galvą nuo likusio kūno. Rašys draugams, kurie papasakos, kad jis išvykęs su karšta brunete, tačiau jis nieko neatsimins. Pirmiausia bandys atspėti, ar prieš prarasdamas sąmonę sugebėjo ją išdulkinti ir ar vis tiek tai galima įskaityti, jeigu to neatsimena; o tada šiek tiek pasyviai pasvarstys, kas gi ta moteris buvo. Niekas negalės jam to pasakyti.

Nors aš galėčiau, nes ta moteris... ji – tai aš.